



جلال توحیدی

برخی پرونده‌ها - و هم خودش رسیدگی می‌کرد. اما اکنون دادسرا به عنوان نهادی مستقل و نماینده عموم جامعه و طرف دعوا انجام وظیفه می‌کند و قاضی به عنوان مقامی بی‌طرف، میان دادسرا و یک متهم، داوری می‌کند. پس ضرورت وجود دادسرا انکار ناپذیر است.

اما معتقدم وضعیت فعلی دادسرا با توجه به ۸ سال تعطیلی و اینکه در این مدت آین دادرسی (۱۲۹۰) مریبوطه به دادسرا دیگر در دانشگاهها تدریس نمی‌شده است و در دوره کارآموزی نیز به آن پرداخته نشده، در نتیجه ضرورت جبران این کاستیها، احساس می‌شود؛ اول آنکه فوراً قانون آینین دادرسی کیفری مریبوط به دادسراهای عمومی و انقلاب، تندوین و تصویب شده و به اجرای آید. زیرا مقداری از کاستیها با نظرات اداره حقوقی، رویه‌های سایق و ملاکهای سابق قانونگذار رفع می‌شود. اما ابهامات قانون آ.د. ک و قانون اصلاح و تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب، همچنان پابرجاست. مثلاً آن قسمتی که به قرار صادره از سوی دادسرا اعتراض شده و به دادگاه می‌رود، در صورت تقضی قرار، حتماً باید جلب به محکمه و دادرسی دهد با اینکه می‌توان بدون تقضی قرار، در اجرای ماده ۱۷۸ آ.د. ک (۱۲۹۰) قرار تحقیقات صادر کند.

الآن دادگاهها قرارهای نهایی منع یا موقوفی تغییب را تقضی می‌کنند، اما مشخص نمی‌نمایند که آیا دادرسرا می‌تواند نفایا اثباتاً اظهار نظر کند؟ در این صورت دور و تسلیل به وجود می‌آید. اما قبلاً به این صورت بود که دادگاه، قرار مذکور را یا تأیید می‌کرد یا قرار را تقضی کرده و جلب به محکمه و دادرسی داده و یا نقص گرفته و تکمیل تحقیقات را می‌خواست و سپس اظهار نظر می‌کرد. اما امر وزره متأسفانه برخی دادگاهها قرار را تقضی می‌کنند ولی اظهار نظر نمی‌نمایند و می‌گویند دادسرا، رسیدگی تحقیقات را از اول شروع کند و قانونگذار می‌باید این خلاهای قانونی را جبران نماید.

انتظار من این بود که سیستم قضایی ما بسیار دقیق و قضات ما بسیار مسلط به قوانین و مقررات باشند. اما الان عواملی دست به دست هم داده است که من احساس می‌کنم این انتظار من، کاملاً برآورده نیست. فعلی در حد ایده آن و مطلوب نبوده و باید برای رسیدن به آن تلاش کنیم. بنابراین در حال حاضر متوجه شده‌ام که عملی انتظار اتمام آنچه هست تغارت دارد.

اشارة کردید که تعارض میان دقت و سرعت عمل قضات به جایی می‌رسد که آراء و احکام محکم را دچار ضعفهایی می‌نماید. توضیح بیشتری دارید؟ بیسید! یک بخش از دلایلش، هی تواند سیستم تقنیکی ما باشد. یعنی قوانین و مقررات امنیتی زیاد و متفرقه است، که همین امر موجب اطالة تعقیب و دادرسی می‌شود. البته ناگفته نماند که طبع کارقضایی زمانگیر است و برخلاف امور اداری سایر دستگاهها، نمی‌توان از دستگاه قضایی انتظار داشت تمام کارها را به روز انجام دهد. زیرا برای تضاد بین دو طرف، نیاز به بررسی مدارک، شواهد و انجام امور لازم از قبیل تحقیق، استعلام، استعمال شهادت و... است که زمان می‌برد. اما مشکلات ما باید به سویی برود که تا حد ممکن از تشریفات زاید بکاهد.

ما آن مشکلاتی در خصوص «ابلاغ» داریم که بسیار طولانی انجام می‌گیرد. مشکلاتی در ارتباط با ضابطه داریم که به خاطر کمسود امکانات‌شان، ایجاد تغییر همراه با تراکم کار، زمانگیر است و این تراکم کار در داخل دستگاه قضایی نیز مشکل ساز است. پس مسئله هم مشکلات اجرایی است و هم مشکلات تقنیتی.

اجایی دادسرا را چگونه می‌بینید؟ دادسرایی که تا سال ۷۲ وجود داشت، دارای ۸۰ سال سابقه و جاقادگی مطلوبی بود. ولی پس از انحلال، نهاد تحقیق و تعقیب با نهاد دادرسی ادغام شد و در واقع یک قاضی هم خودش مدعی بود - در

حداکثر خسارات را پرداخت نماید.

■ کارکبفری در دادسرا را دوست دارید یا ترجیح می‌دهید در رشته خودتان - حقوق بین الملل - فعال باشید؟

کار قضایی در هر موردی، لطف خاص خود را دارد. بسیار از همکاران، اجرای احکام را به خاطر حجم زیاد کار، ترجیح نمی‌دهند. از سوی دیگر کار قضایی در دعاوی بین المللی را به خاطر رشته ام دوست می‌دارم. در حالی که اغلب همکاران، به خاطر بافت کار قضایی، بیشتر به رشته‌های حقوق خصوصی و نیز جزا گرایش دارند. رشته بین الملل به خاطر اینکه مسائل ضروری است که در سیستم حقوق داخلی دارد، ضروری است که در حال حاضر پوشش دارد. آنچه همچنان حقوق را نجت داشت اینکه مسائل اینها شناخته‌ای نسبت به آن صورت گیرد.

■ حضور وکلا در دادسرا و محکم چگونه باید باشد؟ من خود همیشه از حضور وکلا استقبال کرده ام و خوشحال می‌شوم که در هر پرونده ای وکیل دخالت داشته باشد. حضور وکیل برای طرفین پرونده، اطمینان و آرامش به همراه دارد و اظهارات و لایحه وکلا محتشم، می‌تواند در جهت روش نزد شدن موضوع، نقش مهم و مؤثری داشته باشد. آزو وی اینکه می‌تواند این روش را در هر پرونده ای از جمله اینکه می‌تواند در هر پرونده ای وکیل داشته باشد و هزینه‌های آن نیز در صورت عدم توان مالی شخص، به طرقی پیش بینی شده باشد.

■ و حرف آخر...

در پایان می‌خواهم از تعدادی از شهر وندان خبر و نیکوکار که اخیراً در این شعبه و احتمالاً شعب مناطق دیگر، به صورت ناشناس اقدام به پرداخت بدھیها و دیون محکومان فاقد تمکن مالی می‌نمایند تشرک کنم و جا دارد برنامه ای طراحی شود که این کمکها با شیوه بخته و مؤثرتری همراه شود.

► جلال توحیدی؛ جانشین سپرست دادسرا ناحیه ۱ شمیرانات

در حال اتخاذ تقویتی هستیم تا تمام پرونده‌ها ثبت شوند

فارغ التحصیل کارشناسی ارشد حقوق جزا از دانشگاه شهید بهشتی - دارای ۱۳ سال سابقه قضایی از جمله؛ دادرس حقوقی دو مستقل شهرستان، دادیار اظهارنظر و اجرای احکام دادسرای عمومی تهران ناحیه شمیرانات، قاضی تحقیق، دادرس علی البدл دادگاههای عمومی تهران، ریس شعبه ۵۰۸ دادگاه دادگاه عمومی تهران، ریس شعبه ۱۰۵۲ دادگاه عمومی جزایی تهران.

■ در هنگام شروع به کار، چه انتظاری از فعالیت قضایی داشتید و پس از شروع، دستگاه قضایی را چگونه دیدید؟

دادسرا جدا باشد. اما بازپرس در دادسرا کار می‌کند و اگر چه در اظهارنظر نهایی استقلال دارد، ولی قانونگذار حق ناظرت و دادن تعالیم لازم نسبت به بازپرس را از آن دادستان دانسته، در پاره‌ای اختلافات میان ما و بازپرس، یا بازپرس متعاقده می‌شود یا مم، و در غیر این صورت اختلاف به دادگاه ارجاع می‌شود. اما شکل ایده آن اینست که بازپرس اول از دادسرا جدا شود و بازپرسان از میان قضات دادگاهها انتخاب شوند و پس از اظهارنظر بازپرس، پرونده به دادسرا ارجاع شود و این همان سیستم موجود در فرانسه است.

■ میزان اختلاف شما با بازپرس چقدر است و پیشتر به چه دلایلی؟

بیشتر اختلافات بازپرس و مم، در نقص تحقیقات و شکل آن است. اما در کل تعداد اختلافات کم است و در صورت عدم حل اختلاف نیز مورد رابه دادگاه می‌فرستیم.

■ در مورد افرادی که رسیدگی را تحت فشار قرار داده یا تصدیق نهادند، چه موضوعی دارید؟

در تاجیه ای که ما انجام وظیفه می‌کنیم غالباً افراد ساکن در این حوزه، دارای ثروت و تحصیلات رده بالا هستند. بنابراین مردم هم دسترسی به بسیاری از مقامات دارند و باستنگی بازپرسی مقامات را دارند. اما این مشکل را داریم. اما شیوه سرپرست ما و خود بند و توصیه ما به قضاتمان در اجرای فرمایشات مقام معظم رهبری است. البته اگر بگوییم کسی تلفن نمی‌زند یا نامه نمی‌دهد که صادق نیست. اما پاسخ این است که شما توصیه به حق می‌کنید؟ بسیار خوب: ما نیز فقط به حق رسیدگی کرده و ناحق نمی‌کنیم. با توجه به بافت منطقه و تعدد شکایات این ناحیه، به خاطر سطح توقع مردم قضات ما بسیار مقرراتی و با احتیاط بخورد می‌نمایند و ما اعمال نفوذ و توصیه را از هیچ احدی نمی‌پذیریم.

■ اخیراً بعضی مطرح شده پردازون سرقت پرونده‌ها، یا متفق‌شدن پرونده‌ها؛ نظر شما چیست؟

در کلاس‌های ضمن خدمت، برای همکاران و کارکنان اداری، توصیه‌های لازم جهت مراقبت از پرونده را نموده ایم... هرگز پرونده ای روی میز نماند و برگ شماری شود، همه شعب دفتر ثبتی دارند و همه داد و ستد ها، با رسید صورت می‌گیرد و نیروهای جا به جا کنند، افراد ثابتی هستند. اگر هم مواردی در نیروی انتظامی وغیره به وجود آیدند، همچنان کل پرونده صورت

اند، تحت عنوان معاونت امور زندانها و ضایعین دادگستری. همچنین علاوه بر ناظرت دادیار منتخب ما بر کلانتریها و جلسات توجیهی، نکته اصلی این است که هنوز این ناظرت و ریاست علی‌رغم ابطال بخشانه مذکور و صدور بخششانه ای از سوی ریاست قوه قضائیه، برای برخی سرکلانترتها و رؤسای کلانتریها مورد پذیرش نیست و برگزاری جلسات توجیهی ضروری است. در حال حاضر جز بایکی دو کلانتری، مشکل خاصی نداریم.

■ آیا پرونده‌های وارده، ثبت می‌شوند؟

تمام پرونده‌های ارجاعی در واحد رایانه ثبت می‌شوند. اما برخی پرونده‌ها که از شعبه‌های دادیاری و بازپرسی برای انعام قسمتی از تحقیقات مقدماتی به مراجع انتظامی می‌رود، ثبت نشده و در بازگشت ثبت می‌گردد. البته در حال اتخاذ ترتیبی هستیم تا تمام پرونده‌ها ثبت شوند. علت عدم ثبت تمام پرونده‌ها این است که در جرایم خصوصی، مردم شکوایه خود را مستقیماً آرائه می‌دهند و ثبت و اقدام پستی برای تحویل به کلانتری زمانگیر است و نماینده‌ای از کلانتری نیز در اینجا مستقر نیست. پس از ثبت رایانه‌ای، ثبت نهایی در بازگشت پرونده صورت می‌گیرد.

■ آیا درهای اتاق شما به روی مردم باز است؟

این را باید از مردم پرسید. اما همان‌گونه که می‌بینید، مانه منشی داریم و نه مأمور. ما با روی گشاده، به مشکلات مردم گوش می‌پردازیم و تا جایی که وظیفه قانونی ماست، انجام وظیفه می‌کنیم.

■ حضور وکلا در دادسرا چه اهمیتی دارد؟

از حيث شاکی، قانون اجازه داده است اصلalta شکایت کنید یا از طریق وکیل اقدام نمایید. وکلای شاکی، همان اختیارات شاکی را دارند. اما این محدودیت مربوط به وکیل متهم است که در ماده ۱۲۶ ق. آ. د. ک. معنکش شده است.

■ آیا در مورد بازپرس، تصور می‌کنید استقلال قضائی وجود دارد؟

قانونگذار ما بازپرس را در عرض دادستان قرار داده است اما اگر بخواهیم استقلال بازپرس را با معنای واقعی اش بستحیم و مثلًا با آنچه در فرانسه وجود دارد فیاس کنیم، لازمه اش این است که بازپرس از تشکیلات

■ قرار عدم خروج صادره از سوی دادسرا، در کجا قابل اعتراض است؟

ممکن است در قوانین آینده راه حل صریحی از سوی قانونگذار پیش بینی شود. اما چون در حال حاضر، قانون احیای دادسرا گفته است که ملاک کار در تحقیقات دادسرا، قانون آ. د. ک (۱۳۷۸) می‌باشد و چون طبق ماده ۱۳۳ همین قانون - مربوط به تحقیقات مقدماتی - این قرار در دادگاه تجدیدنظر استان قابل اعتراض است، بنابراین ما نیز چنین عمل می‌کنیم. اما یادآوری می‌شود که ماده ۱۳۳ مربوط به تحقیقات مقدماتی است.

■ به نظر شما آیا شأن و جایگاه قضات در نقطه مطلوبی قرار دارد؟

از دیدگاه صنف قضات، آن شانی که برای قضیی در اسلام و متابع فقهی داریم، رعایت نشده و شان قضیی بسیار پیشتر از وضعیت فعلی است. اگر هم، در مقایسه با کشورهای پیشرفته غربی بستحیم، باز هم شان قضیی در آن کشورها بیشتر است. اگر هم بینین در مقایسه با قضات سابق، قضات فعلی در همان حد بنیه دارند، واقعیت این است که اینچنین نیست. علی‌رغم تخصصی شدن دادگاهها، پیشنهادم این است که قضات نیز مخصوص باشند تا آراء و احکام مستحبکم و مستدل صادر شود. این واقعیت را که از نظر کلی قضات فعلی، بنیه علمی قضات سابق را ندارند، باید پذیریم و سیستم دادگاههای عمومی باعث افت علمی قضات شد. زیرا هیچ قضیی حتی با ۴۰ سال سابقه نمی‌تواند ادعای کند که توان رسیدگی به تمام موضوعات حقوقی و کیفری را دارد.

■ ابطال بخشانه نیروی انتظامی توسط دیوان عالی کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

با حذف دادسرا، حق ناظرت و ریاست بر ضایعین دادگستری، به ریس حوزه قضایی محول شده است (ماده ۱۷ قانون آ. د. ک) و به سبب تراکم و حجم کار، این ناظرت و ریاست کمزگ شد و خود دادگاهها تحقیقات انجام می‌دانند. در حال حاضر آقای دادستان، معاونی انتخاب کرد





◀ خدا شکرشاهی

پیگیری و رفع می نمایم.

- آیا تا به حال گزارش خاصی درباره سوخت پرونده با مفقود شدن پرونده داشته اید؟
- در این واحد قضایی، موردي مشاهده نگردیده است.

- فعالیت نیروهای اداری دادسرا، چه تفاوتی با عملکرد کادر اداری مستقر در دادگاهها دارد؟
- نیروهای دادسرا مشکلات بیشتری نسبت به کارکنان دادگاهها دارند چون ارتباط روزمره بیشتری داشته و با حجم کار بیشتری مواجه هستند.

■ با ضابطان مشکل خاصی ندارید؟

- با ضابطان دادگستری مشکلاتی داریم. از قبیل اینکه پرونده ها را بعد از ارجاع به واحد رایانه جهت ثبت نمی برند و پرونده بدون درج در رایانه، مشتب شعبه می گردد و در مراجعات بعدی چنانچه ذی نفع مراجعة نماید، نمی تواند پیگیری نماید. ضمناً بیشتر اوقات تعداد پرونده های زیادی توسط یک یا دو مأمور کلانتری به دادسرا ارسال می گردد و تا آخرین پرونده به نظر قضایی مربوطه برسد، متهمن در راهرو دادسرا اجتماع می نمایند و اسباب ازدحام را فراهم می آورد.

- در این دادسرا دیده شده است که گاه مردم از اطالة رسیدگی و بلا تکلیفی در پرونده های خود کلاهه اند. چقدر از مشکلات ناشی از امور اداری و دفاتر شعب است و چه تمهداتی پیشنهاد می کنید؟

- بلا تکلیفی مردم مغلوب حجم زیاد پرونده ها و مراجعین می باشد و بیشتر اطالة وقت از سوی دادیار و باز پرس به لحاظ تحقیق و رسیدگی است و کوچک بودن آنها نسبت به حجم مراجعین نیز باعث شلوغی می گردد.

- در مورد مسائل رفاهی معيشی کادر اداری نظرتان چیست؟

- مسائل رفاهی معيشی کادر اداری در سطح پایینی است که عنایت یافته به آن، انگیزه و موجبات کارآئی پرسنل و سلامت محیط اداری می گردد.

پرونده ها پس از تشکیل و ارجاع توسط معاون دادستان در رایانه ثبت شده و مشخصات شاکی و متهم و اتهام، مرجع ارسال، تاریخ و سایر اطلاعات در آن مندرج است که پرونده یا توسط مأموران حامل پرونده و یا توسط دیرخانه به شعب مربوط ارسال می گردد.

- استفاده از سیستمهای رایانه ای در مقوله ثبت پرونده ها، لواح، نامه ها، بایگانی و ارتباطات قضایی این دادسرا به چه میزان است و چه پیشنهادهایی در قبال رفع کاستیها دارد؟

استفاده از رایانه فقط در خصوص ثبت پرونده ها با شرایط مذکور استفاده می گردد لواح، نامه ها، بایگانی و ارتباطات قضایی و پرسنلی، صرفاً از طرق دیرخانه و دفاتر مربوطه ثبت و اقدام می گردد.

- نظرات بر کادر اداری و پرسنل دفتری چگونه است و آیا از فعالیت، تخصص و تجربه آنان رضایت دارید؟

پس از اینکه در محیط کار قرار می گیرند، از روی رفتار و نحوه عملکرد مورد ارزیابی قرار گرفته و چنانچه دارای شرایط مطلوب نباشد، وفق مقررات اداری با آنها برخورد خواهد شد. به طور نسبی دارای تجربه و تخصص لازم هستند. البته گاهی مشکلاتی

به وجود می آید که سعی در رفع آن می نمایم.

- آیا تا به حال با افرادی که قصد نفوذ در پرونده را دارند یا جریان رسیدگی را تحت فشار قرار می دهند برخورده داشته اید - با هر منصب و مقام یا واستگی؟
- تا کنون با افراد خاطری که قصد سوء استفاده داشته باشند برخورد نکرده ام ولی چنانچه موردی باشد مسلماً پیگیری خواهد شد.

- آیا شکل و برخورد خاصی میان کادر قضایی و کادر اداری وجود دارد؟

- آیا در ارتباط با مردم موفق هستید؟
- بله - با روی باز از مردم استقبال می گردد و مشکلات را مشخصاً با حضور در واحد مربوطه

گرفته و اعلام جرم و اقدام شده است.

- اغلب پرونده های ارجاعی به این دادسرا چه موضوعاتی را در بر می گردند؟

غالب پرونده های پیرامون جرایم اموال و مالکیت است و بیشترین موضوعات مربوط به کلاهبرداری، خیانت در امانت، سرفت جعل و چک می باشد.

- نحوه ارجاع پرونده ها چگونه است؟
- جرایم سنگین را به بازپرسان و جرایم سبکتر را به دادیاران ارجاع می دهیم.

- چه مقدار از فرآهای صادره، پس از اعتراض شاکی با متهم، در دادگاه عمومی نقش می شود؟

ما درصدی نگرفته ایم. ولی تعداد قرارهای متقوض بسیار کم است و علت عدمه نقش، عدم حضور شاکی جهت ابراز دلایل در مرحله تحقیق بازپرس است که پس از اعتراض در دادگاه دلایل خود را راهه می کند.

- نحوه رسیدگی شما به پرونده های بازداشتی چگونه است؟

غالب پرونده های بازداشتی، با فوریت و خارج از نوبت رسیدگی می شوند و تا حد امکان قرار بازداشت موقعت سریعاً رسیدگی شده و بالحظاظ قانون، حسب مورد، تجدید نظر صورت می گیرد.

- آیا در اتخاذ تصمیم مشورت می گیرید؟
- اگر نیازی باشد، بله با توجه به اینکه دادسرا، قانون مشخص و منسجمی ندارد و دچار ابهام و دوگانگی است، گاهی بیش می آید که با همکاران اداره حقوقی و قضایات دیوان عالی کشور، و نیز کمیسیون آموزش مشورت و نظرخواهی می شود.

■ و درباره امور معیشتی، رفاهی چه نظری دارید؟

سالها گفته شده، اماکنی کوش نداده است. بنابراین گفته مانیز اثری ندارد. اگر بخواهیم قاضی را با موقیت و شأن اجتماعی و اختیارات و مسؤولیت قانونی اش و با توجه به وضعیت دیگر مشاغل هم رشته اش مقایسه کنیم، می بینیم تناسبی در حقوق وجود ندارد. برای مثال من در وکالت و سردفتری جز نفرات اول آزمون بود آیا این منصفانه است که ما با مسؤولیت و ساعات کار بیشتر و استرس وارد، چنین مزایای بایشی داشته باشیم این مسئله با دیگر کشورها نیز قابل قیاس نیست.

◀ خدا شکرشاهی- مدیردفترکل دادسرا شمیران

با ضابطان دادگستری مشکل داریم

دارای لیسانس حقوق قضایی - از سال ۱۳۶۲ وارد سازمان پلیس قضایی شده است و پس از اجرای طرح ادغام نیروی انتظامی از سال ۷۱ تا ۷۸ در بازرسی نیروی انتظامی فعالیت داشته. از سال ۷۹ مجدداً به دادگستری منتقل شده و از سال ۸۲ به عنوان مدیر دفتر کل این دادسرا مشغول به کار است.

- ثبت پرونده ها در این دادسرا چگونه است؟